

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De unitate Baptismi. 13

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

tempore Raban. lib. 1. de institut. Cleric. cap. 29. & lib. 2. cap. 39. quam vestem portabant baptizati à die Paschæ, quo baptizati erant vsque ad Dominicam sequentem, quæ ea de causa in albis vocata est, quia candida vestimenta eo die deponebant. Vnus huius ceremoniæ obseruatur Romæ pro baptismo adulatorum Sabatho Paschæ factò, sed non alibi: est tamen in quocumque baptismo tam paruulorum, quam adulatorum quoddam illius vestigium, siquidem finito baptismo Sacerdos caput baptizati veste candida regit.

19. Tertia ceremoniæ nunc obseruata ab Ecclesia est cæcus accensus baptizati manus impositus in signum quod expulsi errorum, & peccatorum tenebris lumen fidei, & gratiæ receperit vsque ad finem vitæ conseruandum, bonisque operibus augendum, vt sic Christo sponso à nuptiis reuertenti, & pulsanti confestim possit aperire. Sicuti dixit Gregor. Nazianz. orat. 40. in sanctum baptisma, & ibi Nizetas, & Alcuin. de diuinis officiis cap. de Sabatho sancto.

20. Præter dictas ceremonias aliæ tres antiquitas vnitatis prorsus inuoluerunt. Prima erat osculum pacis datum à fidelibus in signum quod baptizatus frater illorum factus sit, de qua mentionem fecit Cyprian. lib. 3. epist. & aliis 59. ad Fidum. Secunda lactis, & mellis gustatio ad significandam infantiam, quam ex recenti baptismo, & spiritali illius generatione habebant: sicuti dixit Tertullian. lib. 1. aduersus Marcionem cap. 14. num. 95. & lib. de corona militis cap. 3. nu. 30. Hieron. dialogo contra Luciferanos, & in princ. cap. 55. Isaie. In cuius confirmationem canit Ecclesia, Quasimodo geniti infantes lac concupiscite, & c. & licet mellis mentio facta non fuerit, ea causa fortè fuit quia loco illius aliquando vinum propinabatur, teste Hieronymo in locum Isaie. Tertia, quæ neque antiquitas fuit vsu firmata, erat lotio pedum in subsidium sanctificationis, vt inquit Ambros. lib. de his, qui mysteriis initiantur cap. 6. & 3. de Sacrament. cap. 1. Item cum Adamus supplantatus fuerit à dæmone, eius alcaneo insidiantem, opus fuit, vt recens baptizatus ea lotionem pedum muniretur, ne illius insidiis à recepta gratia deficeret. Verum quia hæc lotio pedum dignitatem baptismi minuire videtur, eo quod denotat baptizatum non esse plene, & perfecte mundatum, sed indigere noua illa lotionem iuxta illud Ioann. 13. Qui lotus est non indiget, nisi vt pedes lauet. Ecclesia Romana hanc ceremoniam nunquam admittit, sicuti testatur Ambros. supra, eamque, concilium Eliberitanum can. 48. penitus abrogauit, vt probat Valq. disp. 166. cap. ult. circa finem.

21. Notant vero Doctores neminem excusari ab iis ceremoniis adhibendis, eo quod baptismum priuatim urgente necessitate receperit, sed obligatum esse, si adultus sit, sin minus ejus parentes, seu tutores supradictas ceremonias adhibere. Quia ad expulsionem dæmonis, illiusque insidias dissoluendas, & tentationes superandas, & ad fidem, & gratiam receptam conseruandam æquè conducere possunt, ac si simul cum baptismo factæ fuissent. Neque obstat dæmonem baptismum expulsum esse, siquidem peccatum remissum est, insidias illius, & tentationes pro impediendo baptismum dissolutas, & superatas, quominus exorcismi effectum habeant, siquidem Ecclesia mediis illis intendit à Deo, impetrare perfectam, & peruerentem dæmonis expulsionem casu quo expulsi sit, & consequenter ne illius tentationibus, & insidiis superatus fidelis à Fide, & Charitate deficiat, & locum diabolo præbeat. Possunt ergo exorcismi, & à fortiori reliquæ aliæ ceremoniæ suam significationem, & effectum habere. Igitur omitti non debent. Sic docent Richard. in 4. disp. 6. art. 6. quæst. 1. Viuald. in candelab. de baptismo. cap. ult. num. 18. Victoria eodem n. 38. Eman. Saâ verbo baptismus n. 5. Bonac. disp. 2. q. 2. pun. 7. n. 21. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 8. nu. 10. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. nu. 99. colligiturque aperte ex cap. hunc. regulam. 1. quæst. 1. & cap. 1. de Sacram. non iterand. & ex vsu, & consuetudine recepta, & à Romano Rituali approbata.

22. Paul. Laymann. loco allegato testatur baptizatum ab hæreticis in infantia, cum iam adultus ad fidem conuertitur non esse solum in Germania deferri ad Ecclesiam, vt solemnitates in baptismo omittæ adhibeantur, ne baptismum ab hæreticis ministratum videatur Ecclesia Romana vt minus validum iudicare. Ac si timor huius suspicionis, alteriusve scandalii cessaret, credit ipse & bene nullam esse legitimam causam, ob quam prædictæ ceremoniæ omittendæ essent.

23. Sed quid si constaret baptismum solemniter ministratum inualidè ministratum fuisse deberent ne repeti eo casu simul cum baptismo ritus, & ceremoniæ? Negat Henricus. lib. 3. c. 2. de confirmat. num. 1. litt. N. Bonac. disp. 2. quæst. 2. pun. 7. in fine num. 22. Suar. disput. 31. sect. 6. §. septimo inquiri potest. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. dub. 1. num. 99. Mouentur, quia esto hæc ceremoniæ ab Ecclesia institutæ sint, vt honorificentius baptismus ministraretur, at sæpè necessarium non est, vt simul cum baptismo adhibeantur, vt contingit cum baptismus ob necessitatem absque illis ministratur. Ille ergo ceremoniæ postmodum ministrare ob relationem ad præcedens baptismum censentur moraliter cum ipso conferri, & quasi ipsi

ornare. Ergo id ipsum præstare poterunt ceremoniæ antecedentes. Confirmatur, ex Innocent. III. cap. 1. de Sacram. non iterandis: vbi Innocent. inquit. In sacramento imprintedibus characterem non esse iterationem faciendam, sed cautè suppleendum defectum. Cum ergo solum in substantialibus, & non in accidentalibus defectibus contingerit, solum defectus substantialis, & non accidentalis suppleendus est. Deinde benedictiones in matrimonio inualidè contracto non repetuntur. Ergo neque huiusmodi ceremoniæ repeti debent.

24. Cæterum si baptismus, secluso scandalo, grauique baptizati damno publicè celebrari potest, existimo probabilius ceremonias, & ritus repetendos esse, ne baptismus debitus cultus, & ornatus deficiat. Ob hanc enim causam præcipuè sunt ab Ecclesia præscripti, & imperati. & ita docent D. Antonin. 3. part. 13. cap. 14. §. 22. Bartholom. ab Angelo de Sacram. dialog. 2. §. 69. Henric. sibi contrarius. lib. 2. cap. 15. num. 4. Reginald. lib. 28. n. 3. & alij.

25. Neque rationes in contrarium vigent. Ex eo namque quod baptismum in necessitate collato sine ceremoniis ceremoniæ postea adhibeantur, nequaquam inferri potest baptismum repetito ceremonias repetendas non esse, quia ceremoniæ sunt baptismum accessoriae non vtunque, sed debitam illius administrationem ornantes, & componentes, ac proinde eo repetito, repeti debent. Secus vero est in benedictio nibus nuptialibus, quæ institutæ non sunt ad ornandum matrimonium, cum actu contrahitur, sed supponunt contractum, illudque proficiunt. Minus vrget textus in c. 1. de Sacram. non iterand. Fateor namque iterandum non esse, quod ritè factum est, nisi sit accessorium illius, quod repeti debet. Cum autem ceremoniæ sint accessoriae baptismum, & propter illius legitimam administrationem institutæ, eo repetito sunt repetendæ.

PUNCTVM XIII.

De vnitate Baptismi.

1. Baptismus vnus est vnitatis specifica.
2. In singulis subiectis vnus est numero, nec multiplicabilis.
3. Stante dubio rationali de valore baptismi repeti potest.
4. Quale sit hoc dubium.
5. Qualiter dubium rationale cognoscatur.
6. Quid dicendum de infante exposto.
7. Quid de baptismo domi ab obseruatis.
8. Quid de infante nato, & educato inter fideles, vel infideles.
9. Vultus testis fide dignus baptismum probat.
10. In casibus, in quibus repeti potest baptismus ex obligatione est recipiendus.
11. Adultus probabiliter dubitans de baptismo obligatur repetitionem procurare.
12. Qualiter iter baptismus repetendus sit.

1. **Q**uestio esse potest de duplici vnitatis specifica, & numerica. Si de vnitatis specifica loquamur. Fide certum est Sacramentum baptismi vnum esse vnitatis specifica, atoma, ex illo Paul. ad Ephel. 4. Vnus Deus, vna fides, vnum baptisma. Sicuti explicat Hieronymus. ibi r. 6. & Chrysof. serm. 11. Ambros. lib. 2. cap. 2. de patienti. Et constat ex Trident. decedente septem tantum sacramenta esse, cui definitioni obstitant plura baptismina. Neque obest huc vnitati, quod baptismus aliquando asperusione, aliquando immersione celebreretur, quia hæc sunt differentie accidentales abluitionis, cum corpus qualibet ex illis perfectè abluatur, & effectus significatur, & causatus idem omnino sit. Solum obstat potest vulgaris illa diuisio in baptismum aquæ, fluminis, & sanguinis, cuius meminit. Thom. quæst. 66. art. 11. & 12. Magister in 4. disp. 4. & ibi ferè omnes expositores. Verum illa non est diuisio baptismi sacramenti, sed est diuisio baptismi seu abluitionis vt sic, & non vniuoca, sed analogæ. Solum enim baptismus fluminis, seu aquæ est sacramentum, reliqua vero sacramenta non sunt sed baptismi sacramenti vices gerunt, & illius defectum suppleunt, eaque de causa baptismata nuncupantur. Etenim impeditur suscipere baptismum, si vorum illius habeat in contritione, seu dilectione Dei super omnia ineluctum, gratiam, & remissionem cuiuscunque culpæ consequitur, qui est effectus proprius sacramenti baptismi, & à fortiori hunc effectum habebit, si vitam pro Christo posuerit, iuxta illud. Nemo maiorem charitatem habet, quam vt animam suam ponat quis pro amicis suis. Ergo baptismus fluminis, sanguinis vices baptismi sacramenti gerunt, ipsa tamen sacramenta non sunt quia non sunt signa à Christo instituta ad remittenda peccata, & gratiam conferendam. Baptismus enim fluminis, qui est contritio, vel dilectio Dei super omnia neque est signum suscipibile, neque à Christo institutum ad peccatorum remissionem, sed vt sua peccata remittit, & gratiam confert. Baptismus vero

vero sanguinis, qui est martyrium non ex institutione Christi, sed ex privilegio ob excellentiam ipsius operis idipsum prætat, ideoque baptismata appellatur, esto sacramenta non sint, quod sequenti puncto latius confirmabimus.

2. Si vero de veritate numerica baptismi sermo sit, constat multiplicatis subiectis baptismata multiplicari: in singulis tamen unicum est, neque vlla ratione multiplicari potest. Sic definitum est in *can. 47. aliis 47. Apostol. & à Leone. 1. epist. 57. aliis 35. cap. 1. ad Leonem Ravenanem, & epist. 79. aliis 77. ad Nestan, & in concil. Carthaginen. 1. can. 1. & ab Eugen. 4. in concilio Florent. decreto fidei. §. quinto Ecclesiasticorum, & tandem à Trident. sess. 7. can. 9. c. 11. Ratio huius veritatis est Christi institutio. Congruentias expendit optimè D. Thom. *quæst. 66. art. 9. illâque dicitur ex significatione, & effectu, quem habet baptismus. Etenim baptismus est spiritualis hominis generatio, qua peccatis mortuus iustificat vivit. Cuiuscunque autem hominis vnica tantum est generatio carnalis. Ergo vnica tantum debuit esse spiritualis generatio. Deinde baptismus Christi mortem, & sepulchrum significat, secundum illud ad Rom. 6. Consepulti enim sumus cum illo per baptismum in mortem: & ad Colossens. 2. consepulti ei in baptismum. At Christus Dominus semel tantum mortuus est, & sepultus, ergo baptismus semel tantum suscipiendus est. Alias bis baptismum suscipiens in semetipso rursum Christum crucifigeret. Denotans non semel tantum crucifixum esse. Neque obstat Eucharistiam repeti, tamen si Christi mortem significet, quia vt bene ait D. Thom. *dico art. 9. ad 5. Eucharistia non commemorat mortem Christi, per modum spiritualis generationis, sicuti baptismus, sed per modum conuiuij. Cum autem conuiuium sæpè repetatur, non item generatio. Baptismus repeti non potest, bene tamen Eucharistia. Item baptismus viuunt Christo, & illius membrum efficiunt, & sub tanto ducunt militatum, in cuius signum baptizato conceditur caracter. Non igitur eo concessio est locus repetitionis, alias repetens denotaret priori baptismum non esse perfectè Christo vnitum & illius membrum effectum, in suamque militiam adscriptum. Denique baptismus ad remissionem peccati originalis per se primo institutus est, tamen ex consequenti actualia, si extiterint, remittit. At in quolibet subiecto vnicum est originale peccatum. Ergo vnicum oportuit esse baptismum, qui licet aliquando ex incapacitate suscipientis remissionem illius peccati non operatur; id per accidens est, virtutemque sacramenti non diminuit, ac proinde attendi non debet, ex se tamen operari remissionem poterat, & de facto operatur si tunc recedente.***

3. Huic tamen veritati nullatenus obstat repetitio baptismi sub conditione stante dubio, an fuerit collatus, quia vt rectè dicitur in *cap. solemnitate. 1. dist. 1. de consecrat. talis repetitio non facit iterationem, quoniam non monstratur esse iteratum, quod nescitur esse factum, & expressis *cap. veniens de presbytero non baptizato* ibi. Non intelligitur esse iteratum, quod ambigitur esse factum. Debet tantum dubium rationale esse, id est rationi consonum, & homine cordato dignum: aliâs illicitè baptismum repetentes etiam sub conditione, vt pote qui materiam, & formam illius dubiam, & incertam profers nulla existente necessitate, & insuper occasione præbes suspicandi irriorie conditionem apponere, & baptismi repetitionem credere, & velle. Sic docent *Egid. de Coninch. quæst. 66. art. 9. dub. 1. num. 91. Suar. disp. 22. sect. 2. vers. sed quæres. Valq. disp. 146. cap. 4. ad num. 20. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. num. 3. Valent. 4. disp. 4. q. 1. punct. 4. vers. quod si dubium. Bonac. de sacram. in genere. dist. 1. q. 2. p. 1. num. 36.**

4. Hoc dubium rationale duplex esse potest iuris, & facti. Dubium iuris est cum constat baptismum tibi esse collatum, sed sub dubia forma, vel materia, vt si collatus tibi esset baptismus sub nomine genitoris, geniti, & procedentis ab vtroque, vel minima tantum corporis parte abluta, vel pelle secundina circumdato, de quibus supra diximus sub opinione positum esse, an sint vera baptismata, Dubium facti est, quando nescitur, an baptismus collatus sit, neque oportet dubium esse negatiuum, sed positium sufficit contingens ex eo, quod rationes probabiles adfint persuadentes baptismum non esse collatum, vel non esse collatum sub debita forma, vel materia, quod idem est quoad præfens atinet. Quodcunque igitur ex his dubiis interceat, baptismus esto conditione repetendus est, quia & proximo subuenitur in re maxime necessaria, & sacramenti reuerentia non laeditur. Sic testantur fere omnes Doctores cum D. Thom. *q. 66. art. 9. Valq. ibi disp. 146. cap. 4. num. 9. Suar. disp. 22. sect. 2. circa finem, Egid. de Coninch. dub. vnico. num. 91. & alij passim, definiturque à Leone I. epist. 77. ad Leonem Episcopum Ravenanem, & in concil. Carthagin. 5. cap. 6. & ab Alexand. 3. in cap. de quibus de Baptismo. Qui licet de dubio facti loquamur, quia tamen eadem est causa repetitionis, cum est dubium iuris, idem in vtroque casu est dicendum, vt rectè Valq. supra.*

5. Quod si roges qualiter cognoscere possis rationale dubium.

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars IV.

bium adesse an baptismus ministratus sit. Respondeo in dubio iuris spectandum esse, an pro contraria parte sit opinio probabilis, ea enim stante probabiliter iudicatur baptismum collatum non esse, & consequenter prudenter illius repetitionem fieri ad hanc dubitationem tollendam, & periculum remouendum. De dubio facti nulla firma regula dari potest, sed prudentis arbitrio est iudicandum, quando rationes, & coniecturæ adfint probabiliter persuadentes baptismum ministratum non esse. Placet tamen expendere communiore casus, ex quibus alios decidere poteris.

6. Primus est de infante exposito, qui si reperitur absque testimonio baptismi baptizandus est sub conditione, quia satis prudenter præsumitur baptizatum non esse, siquidem commune est his infantibus baptizatis testimonium habere. Sic Sorus in *4. q. 3. dist. vnica. art. 9. §. fit præterea, Valq. disp. 146. cap. 4. num. 26. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. c. 5. vers. dubium iuris. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. quæst. 2. punct. 1. n. 40. Limitat autem Sorus, & Valq. nisi expositus esset in eate, in qua omnes sunt baptizati, quia rationabiliter præsumi non potest à tanto beneficio reliquis omnibus concessio exclusus. Si vero expositus sit cum schedula testante baptismum, tamen si manu alicuius subscripta non sit, nequit baptismum etiam sub conditione repeti, quia testimonium illud morale certitudinem inducit, neque enim rationabiliter credi potest parentes, seu tuores illius, qui Catholici esse præsumuntur, cum inter Catholicos, & fideles reperitur expositus, filium suum velle tanto sacramento priuare, Secus verò esset, si inter infideles esset expositus, vel aliqua adesset rationabilis coniectura à paganis, & hæreticis expositum esse. De his enim præsumi satis potest deceptio, ne baptismus ritu Catholico conferatur. Sic tradunt Sorus, Valq. Paul. Laym. & Bonac. supra.*

7. Secundus casus est de infante domi baptizato ab obstetricibus, aliisque rudibus personis, quæ si à Parocho examinata iuxta decretum Carechismi Romani *2. p. c. 2. §. 45. qualiter baptismum ministrauerint, bene, & firmiter non respondeant, est baptismus omnino iterandus. Et idem credo, si obstetrices fuerint veneficæ, sagæ, seu maleficæ, quia satis prudenter præsumi potest baptismum malè fuisse administratum, ob quam causam non est facile damnanda consuetudo aliquarum diocesium maximè Antuerpiensis præscribens omnibus iis infantibus ab obstetricibus baptizatis baptismum sub conditione repeti, quia regulariter adest periculum inualidè baptismum ministratum esse in regionibus hæresi infectis. Et in casu dubij semper in fauorem paruuli inclinandum est. Seclusis vero supradictis rationibus dubitandi nequaquam baptismus repetendus est, ex eo quod fuerit ab obstetricibus collatus, quia hic modus conferendi baptismum non præstat sufficientem dubitandi rationem de illius iniqua administratione. Sic *Egid. de Coninch. qu. 66. art. 9. dub. vnico. n. 94. c. 7. seqq. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. circa finem. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. quæst. 2. p. 1. n. 39.**

8. Tertius casus est de infante nato inter fideles, arreptus tamen ab infidelibus, & ibi nutritus, qui si nullus adfit qui baptizatum esse testetur præsumi rationabiliter potest baptizatum non esse, ac proinde sub conditione est baptismus repetendus. Est decisio Gregor. 13. in *epist. 4. ad Bonifac. quæ referatur in cap. paruulos de consecrat. dist. 4. & concil. Carthagin. 5. cap. 6. relatus in cap. placuit eandem causa, c. 7. quæst. Secus verò est de eo, qui inter fideles educatus existit, quia absque grauissimis indicij, & coniecturis credi non potest ei non esse baptismum collatum, sicuti definit Innocent. III. in *cap. veniens de presbytero non baptizato. Sic sustinent Suar. disp. 22. sect. 2. in fine. Egid. de Coninch. Bonac. Valq. Laym. locis allegatis.**

9. Aduerfo stante vnico teste omni exceptione maiore de baptismo testificante nullatenus baptismum esse repetendum: quia dum hoc testimonium contrariis indicij, & coniecturis non infirmatur, morale certitudinem inducit. Ob idque Leo I. *epist. 37. dixit baptizandum eum, qui, cum generationis sit cupidus, nec recordatur se baptizatum, nec aliter attestari de eo possit. Consentit Gregor. III. relatus in cap. paruulos de consecrat. dist. 4. & tradit Suar. disp. 22. sect. 2. sub finem. Egid. de Coninch. q. 66. art. 9. num. 97. Bonac. dist. 1. de sacram. in genere. q. 2. pun. 1. in fine. Valq. disp. 146. cap. 4. post. num. 14. Paul. Laymann. lib. 5. sum. tract. 2. cap. 5. circa finem. Quod non solum in foro conscientie, sed etiam in exteriori verum habet. Quia recepta sententia est in iis, quæ alterci non præiudicant vnico teste plenam probationem fieri. Sicuti tradit Mascard. de probationib. in proemio. q. 11. num. 14. Farinac. in *prax. criminol. q. 63. num. 26. & in casu præfenti decuit optimè Paul. Comitoli. respons. moral. lib. 1. q. 1. n. 5. Neque his obstat textus in cap. placuit de consecrat. dist. 4. ex concilio Carthaginens. 5. cap. 6. dicitur absque vilo scrupulo eos esse baptizandos, quos non inueniuntur certissimi testes, qui eos baptizatos esse sine dubitatione testentur. Non enim inde inferri debet vnicum testem insufficientem esse. Nam concil. dixit quid faciendum sit pluribus testibus examinatis de**